

Sekretariatet
Charlotte Funseth
Tfn: 063-14 75 51
E-post: charlotte.funseth@regionjh.se

2017-09-07

RS/1608/2017

Sammanfattning av remiss

Kommunikation för vår gemensamma säkerhet

Länk till hela remissen:

[Kommunikation för vår gemensamma säkerhet - ansvarsfrågor och samordning](#)

Bakgrund

Aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar använder idag det talbaserade Rakelsystemet för samband och ledning. För att lösa sina uppgifter i vardagen och under olyckor, kris och svårare förhållanden i hela hotskalan, krävs tillgång till ett väl fungerande och säkert kommunikationssystem som även omfattar datakommunikation. Utredningens överväganden och förslag i denna rapport utgår från mer avgränsade frågeställningar i ett tilläggsuppdrag till utredningen. De ytterligare ställningstaganden som utredningen nu gör tar därvid sin utgångspunkt i den tidigare rapporteringen *Kommunikation för vår gemensamma säkerhet*, Ds 2017:7.

Tilläggsuppdraget

Tilläggsuppdraget omfattar att analysera och föreslå vilken aktör som ska ansvara för att bygga och förvalta en utvecklad och säker kommunikationslösning. I uppdraget ingår att tydliggöra hur befintlig statlig infrastruktur kan utgöra en del av lösningen och vilka för- och nackdelar ansvarighet genom olika aktörer, som ett statligt bolag jämfört med en myndighet, kan innebära. Utredningen ska vidare analysera hur en ansvarig aktör kan säkerställa effektivt samutnyttjande av befintlig statlig bredbandsinfrastruktur för att ett stamnät ska kunna upprättas som en del av en utvecklad och säker kommunikationslösning.

Överväganden och förslag

Ändrade förutsättningar i samhälle och omvärld ökar behovet av att utveckla en säker dedikerad kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar. Lösningen behövs i närtid och bör enligt utredningens bedömningar därför, i vart fall inledningsvis, byggas på etablerade statliga aktörer och strukturer. Infrastruktur, kompetens och andra resurser ska tillvaratas, bl.a. i anslutning till statliga transmissionsresurser och det befintliga kommunikationssystemet Rakel. Kraven på statlig rådighet och kontroll över lösningen ska tillgodoses. Utredningen föreslår att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, det statliga bolaget Teracom och Trafikverket inom ramen för olika roller tilldelas uppdrag att kravställa, tillsynas, etablera, driva och förvalta kommunikationslösningen. Förslagen innebär i punktform att

- MSB med stöd av nationellt användarråd samordnar samhällsaktörernas behov, utformar samlad kravställning för funktionalitet och säkerhet samt utövar tillsyn över att lösningen möter uppställda krav. Uppdraget regleras i myndighetens instruktion.
- Teracom tilldelas en helt ny roll med samhällsuppdrag att etablera, driva och förvalta lösningen samt därtill knutna uppdragsmål av operativ och marknadsnära karaktär. Däri ingår etablering av nödvändig infrastruktur för kärn- och radionät, tekniskt genomförande, operatörskap, drift och förvaltning av kommunikationslösning och erforderliga spektrumresurser samt avtal om roamingsamverkan med allmänna operatörer. Uppdragsmålet fastställs i bolagsordningen. Bolaget leder ett driftråd för diskussion och samordning av berörda statliga aktörers tekniska och ekonomiska insatser.
- Trafikverket ges ansvar att bistå med grundläggande transmission genom nationellt stamnät med utgångspunkt i eget optonät, våglängds- och IP-nätsresurser, vid behov kompletterade med kapacitet från Affärsverket svenska kraftnät, Teracom med flera aktörer. Uppgifterna regleras i Trafikverkets och vid behov Affärsverket svenska kraftverks instruktioner.

Utredningen ser i allt väsentligt betydande fördelar med noggrann fördelning och tydliggörande av lämpliga roller. Det gäller ansvar för kravställning, kontroll och tillsyn, och att dessa uppgifter hålls organisatoriskt skilda från de mer operativa och utförande delar som kan fullgöras av en mer marknadsnära statlig aktör. Sådan renodling ligger väl i linje med den utveckling som skett inom statsförvaltningen och säkrar t.ex. förutsättningarna för mer oberoende tillsyn.

En anknytande rollfördelning bör även diskuteras beträffande nu gällande ansvarsuppgifter inom Rakelsystemet. Mycket talar för att Rakel och en utvecklad kommunikationslösning bör samordnas då det gäller ansvarighet, investeringar, drift och underhåll.

Förbättrad samordning och ett mer systematiskt nyttjande av befintlig och framtida statlig transmission innebär en effektivisering av statliga fiber- och radiolänkresurser. Utredningen förslår innebär att Trafikverkets ges ett mer varaktigt uppdrag för detta. Det gör det möjligt att långsiktigt nyttja resurserna också för ett stamnät inom den statliga kommunikationslösningen.

Finansiella aspekter

Finansiella effekter uppstår för såväl statsbudget som för Teracom, de prövas i skilda processer och vid olika tidpunkter. Samtidigt ges möjligheter att nyttja omfattande befintliga resurser i bolaget och att utveckla de affärsmässiga synergier som anläggningstillgångar, kompetens och närhet till marknad kan innebära i den operativa driften. Det bidrar till målet att nå ut med mobilt bredband i glesbygd, ökar kommunikationssäkerheten i glesbygd och genererar intäkter till bolaget, vilket är positivt ur samhällsekonomisk synvinkel. En förutsättning för sådana affärsmässiga åtaganden är de säkerhetsmässiga bedömningar som behöver göras och att bolagets fokus kan upprätthållas på av riksdagen beslutade samhällsmål.

Koordinerad fördelning av verksamhetsuppgifter, investering och reinvestering behöver ske mellan Rakel och den framtida kommunikationslösningen. Det underlättar en planerad

övergång mellan systemen och i mellantiden hantering av restvärden, drift och underhåll, kundstöd och utformning av abonnemang och abonnemangskostnader.

Åtterrapporering – kontrollstation

Utredningen har i huvudrapporten beskrivit den plan för utbyggnad som förordas utifrån successivt bedömda behov, kravuppfyllnad och tillgängliga resurser. Lösningen förutsätter efter grundläggande startbesked en mer detaljerad planerings- och etableringsfas. Startbeskedet rymmer i sig ett antal delkomponenter som behöver koordineras. Det gäller reglering av samhällsuppdrag till bolaget, nödvändiga instruktionsändringar, reglering av användarkrets, tilldelning av spektrum samt etablering av erforderliga samordningsinstrument. Grundläggande förutsättningar i form av kärnnät, stamnät, inledande utbyggnad av radionät samt avtal om roaming i allmänt nät kan därefter ligga till grund för en samlad kontrollstation efter en inledande tvåårsperiod.

Konsekvenser

Utredningen begränsar sina bedömningar till de konsekvenser som ett tydliggörande av associationsformen för huvudmannaskap över lösningen samt samordning av statliga bredbandsresurser för ett stamnät innebär. Konsekvenserna kan i huvudsak rubriceras som tidsmässiga, finansiella, förmåge- och kompetensmässiga. Därtill kan komma skillnader avseende formerna för styrning, insyn och transparens i verksamheten samt de eventuella indirekta marknadseffekter som kan uppstå.

Utredningens förslag innebär att en betydande del av finansieringen för kommunikationslösningen hanteras inom ramen för Teracoms bolagsekonomi. Det innebär mindre belastning på statsbudgeten, men innebär självfallet ändå att statens samlade finansiella åtaganden blir likartade som om lösningen fullt ut hade genomförts genom en statlig myndighet.

Utredningen gör bedömningen att samordning av statliga bredbandsresurser som stöd för lösningen ger positiva effekter och att eventuella marknadsstörningar kan bedömas som ringa. Det kan ses som naturligt att staten effektiviserar sina egna resurser. Effektivisering uppnås genom samlad och långsiktig planering av resurser och åtaganden. Sådan samordning ger även ökad statlig kontroll och rådgivning, vilket är en viktig förutsättning för att uppnå eftersträvd säkerhet och tillgänglighet i kommunikationslösningen.